

De Passievrucht

Rosanne Nigten

V4b

16-02-2005

Beschrijving

Titelbeschrijving

K. Glastra van Loon, *De Passievrucht*. Amsterdam 1999 (negenentwintigste druk).

Motivatie

Ik heb het boek gekozen omdat ik er vaak goede verhalen over gehoord heb. En voor onze presentatie was dit een van de mogelijke keuzes. Ook vind ik de titel en het onderwerp erg aanspreken.

Inhoud

Gebruik gemaakt van www.samenvattingen.nl

Armin is 36 jaar, corrector bij een wetenschappelijke uitgeverij, en woont in Amsterdam samen met Ellen. Omdat ze kinderen willen, maar het steeds niet wil lukken, doen ze een medisch onderzoek. Uit het onderzoek blijkt dat hij aan het syndroom van Klinefelter lijdt. Dat is een afwijking van de geslachtschromosomen waardoor je niet vruchtbaar bent. Maar het vreemde was dus dat Armin een zoon heeft uit zijn vorige huwelijk, zijn huwelijk met Monika.

Nu hij erachter is dat hij de vader niet is, wil hij natuurlijk wel weten wie dat wel is. Het enige probleem is dat Monika tien jaar geleden gestorven is aan een meningitis. Maar Armin is vastberaden om de echte vader van 'zijn' zoon Bo te vinden.

Allereerst verdenkt hij Robert Robert Hubeek, een ex-vriend van Monica. Hij gaat naar hem toe, en probeert er achter te komen of hij de vader van Bo is. Maar al snel blijkt dat hij het niet is, omdat hij niet eens weet dat Monika al tien jaar dood is. Hij houdt een lijstje bij van verdachten die de dader zouden kunnen zijn.

Hij gaat vervolgens naar de huisarts en vraagt hem of hij misschien de vader is. Maar de huisarts verzekert Armin dat er nooit ongepaste intimiteiten hebben plaatsgevonden tussen Monika en hem en hij kan ook niks vinden in Monika's dossier over zaken die ze in vertrouwen over haar zwangerschap verteld zou kunnen hebben.

Als dus blijkt dat de huisarts het ook niet is, verdenkt Armin Nico Neerinckx, hij was een vroegere collega van Monica. Ze werkten samen bij het reisbureau "De Kleine Wereld".

Als hij naar Niko gaat blijkt hij niet thuis te zijn en ontmoet hij zijn vrouw Anke. Hij stelt zich voor als iemand anders, en Anke nodigt hem uit binnen te komen. Na lang praten ontdekt Armin dat de jongste zoon van Niko ook Bo heet, dat Niko hem zo heeft genoemd omdat hij nog een jongetje kent die Bo heet. Daar komt ook nog bij dat Armin een foto van Monika in een fotoalbum bij Niko vindt.

Een weekend gaan Armin en Bo een weekend naar Ameland omdat Armin ruzie heeft gehad met Ellen. Daar gebeuren veel dingen en in dronken toestand vertelt Armin aan Bo dat hij zijn vader niet is. Als ze weer thuis zijn, hoort Armin dat zijn vader is overleden. Als hij en Dees, een goede vriend van hem, het huis gaan ontruimen, vind hij onder het bed in een kistje een brief die Monika ooit aan zijn vader heeft geschreven met de tekst: "Ik ben zwanger. Monika".

Nu weet Armin zeker dat zijn vader de vader is van 'zijn' zoon. Dus eigenlijk is 'zijn' zoon dus zijn halfbroer. Als hij eindelijk thuis komt ziet hij dat Ellen en Bo op hem zaten te wachten. Hij probeert uit te leggen wat er gebeurt was, maar dan zegt Ellen dat ze het allemaal al wist. Ze haalt een enveloppe tevoorschijn die Monika ooit aan Bo had geschreven, mocht het ooit zo ver komen dat de waarheid boven water zou komen.

Nu snapt Armin ook wel waarom Bo zo erg op hem lijkt.

Persoonlijke reactie

Ik had een vrij hoge verwachting van het boek 'De Passievrucht', helaas vond ik de inhoud wat tegenvallen. Het boek werd op een gegeven ogenblik wat saai en langdradig, dit kwam doordat het maar om één ding draaide in het hele boek en dat was het vinden van de echte vader van Bo en dus de 'minnaar' van Monika. Het boek was erg makkelijk te lezen, simpel in gebruik, redelijk logische opbouw en korte zinnen. Het verhaal heeft me in zekere zin wel aan het denken gezet, maar ik neem aan dat iedereen dat heeft, aangezien het niet niks is als je hoort dat je vader je vader niet is!

Verdieping

Tijd

Het verhaal is verteld in een chronologische volgorde, maar niet continu, want er worden telkens stukken overgeslagen. Er zijn wel heel erg veel flashbacks naar de tijd dat Monika nog leefde en net na haar dood, ieder hoofdstuk is in een andere tijd, maar deze hoofdstukken zelf zijn wel chronologisch. Je zou dus kunnen zeggen dat het boek chronologisch verteld wordt maar ook dat het niet-chronologisch verteld wordt.

De flashbacks zorgen ervoor dat je meer te weten komt over het verleden van Armin, Monika, Ellen en Bo, de belangrijkste flashbacks zijn na mijn idee degene waarin de trio tussen Armin, Monika en Ellen wordt beschreven, en waarin de dood van Monika wordt beschreven.

Het verschil tussen fabel en sujet in dit boek is dat het begint bij een gebeurtenis in het heden, dan komen er telkens allemaal herinneringen van vroeger en stukje van nu en het boek eindigt met een gebeurtenis van nu. Dit zorgt ervoor dat je nieuwsgierig wordt en graag wilt weten wat er nog meer is gebeurd in het verleden.

Er zijn veel open plekken in het boek, wel heeft het een gesloten einde. In het begin van het boek weet je bijna niks, je weet niet wie Armin is wie Ellen is, wat hun relatie is, waarom hij onvruchtbaar is ga zo maar door. Echter, aan het einde van het boek zijn alle vraagstukken/open plekken opgevuld.

Het verhaal speelt zich af in de jaren 90, dit is duidelijk op te merken aan het taalgebruik, maar ook aan bijvoorbeeld het feit hoe de artsen uitleggen dat Armin onvruchtbaar is.

Personages.

De hoofdpersoon in dit boek is de 36-jarige Armin Minderhout. Van beroep is hij corrector bij een wetenschappelijke uitgeverij. Dit komt ook vaak tot uiting, Armin denkt veel over dingen na, met name biochemie. Armin komt voor mij als lezer erg wantrouwend over, omdat hij iedereen verdenkt de biologische vader van Bo te zijn, ook vertrouwt hij op een gegeven moment zijn vriendin Ellen niet echt meer.

Armin is niet echt te vertrouwen, ze bedriegt Ellen meerdere malen, hij spreekt namelijk een paar keer met een andere vrouw af namelijk Anke Neerinkckx, dit houdt hij schuil voor Ellen.

'Ben je getrouwd, verloofd, gescheiden, alleen?'

'Alleen.'

'Waarom?'

'Waarom niet?'

'Omdat het leuker is om met zijn tweetjes te gaan dan alleen.'

'Ja?'

'Denk jij van niet?'

'Niet perse. Het hangt er vanaf.' (p.151-152)

Dit is een gesprek tussen de vrouw van Niko Neerinkckx en Armin, je kunt dus zien daty Armin liegt want hij is helemaal niet alleen.

In de tijd dat Monika nog leefde was Armin helemaal bezeten van haar, hij was er dan ook helemaal kapot van toen ze stierf.

“Uit de tekst op Monika’s grafsteen sprak nog onverminderd de woede en wanhoop van toen: ‘Monika Paradies. Mooi. Jong. Moeder. Dood’Ik heb me er weleens voor geschaamddat ik niet ietswaardigers heb weten te verzinnen.Maar nu leek het me opeens weer de perfecte verwoording van wat ik ove rhaar wist. Ooit mijn grooste liefde”(P.237)

Andere belangrijke personages zijn Bo, Monika, Ellen, Dees, en Cor,de vader van Armin.

Bo Paradies is de dertienjarige zoon van Armin en Monika, in ieder geval aan het begin van het boek, later blijkt echter dat Armin niet de biologische vader van Bo kan zijn, omdat hij al zijn hele leven onvruchtbaar blijkt te zijn. In het boek zie je Bo helemaal opgroeien, van een baby tot een beginnende puber, die voor het eerst slaapt met een meisje. Hij zegt niet veel, maar toch weet je wel redelijk veel over hem. Bo heeft een hele sterke band met zijn ‘vader’ Armin, hij houdt net als Armin van de natuur, en was als klein kind al helemaal gek op meeuwen. Ook hebben ze beide een passie voor vissen.

Vanaf de dood van zijn moeder slaapt Bo met zijn ogen open. Als hij veertien is, komt hij erachter dat Armin niet zijn vader is, maar dat zijn opa eigenlijk zijn vader is. Dit vind hij uiterraard heel moeilijk. Hij besluit hierna het as van zijn blijkaar echte vader, die net overleden is, uit te strooien over het graf van zijn moeder, Monika. Er zijn maar weinig stukken in het boke waar Bo zelf echt praat, maar in het volgende citaat komen zijn gevoelens heel duidelijk tot uiting.

”Hij had drie stappen achteruit gedaan, Bo. Hij was wit weggetrokken, terwijl ik tegen hem raasde en tierde. ‘Wat is dat voor een onzin?’ had hij geroepen. En toen was hij plotseling bovenop me gesprongen. Met al zijn jongenskracht, had hij op me ingeslagen. Ik voelde zijn vuisten op mijn borst, op mijn gezicht, tegen mijn oren. Ik hield mijn ogen dicht en alle kracht vloeyde uit mij weg.” (P.219)

Monika Paradies is de moeder van Bo en was de vriendin van Armin tot haar dood. Ze is gestorven aan een hersenvliesontsteking, Ze was erg spontaan en hield veel van haar vriend. Ze was erg gehecht aan uitspraken, die uit het hart kwamen. In het boek zie je Monika alleen vanuit Armin, je ziet haar als iemand met veel passie en lef.

Ellen is de tegenwoordige vriendin van Armin. Vroeger was ze de beste vriendin van Monika, ze weet dan ook heel veel van haar. Dit maakt het hele complot nog moeilijker, omdat Armin denkt dat Ellen meer weet dan hij over Monika en haar mannen. Zie volgende citaat, dit is een discussie tussen Ellen en Armin, hij verdenkt Niko Neerinkx ervan de biologische vader van Bo te zijn. Terwijl Ellen er zeker van is dat hij het niet is:

“ ‘Onmogelijk,’ zei Ellen. ‘Dat zou ik gemerkt hebben. Ik was zelf verliefd op die jongen weet je nog wel.’ ‘Daarom juist. Dat zou ook verklaren waarom ze het je niet verteld heeft’ ‘Armin, Armin, niet doen. Je maakt jezelf gek.’ ‘Helemaal niet. Ik doe juist mijn best om niet gek te worden’! (p.48)

Ellen is degene die Armin uit de put haalt na de dood van Monika, hij is namelijk drank verslaafd geraakt en ’s nachts zwerft hij vaak door de stad met Bo. Ellen is nu als een soort moeder voor Bo, zij en Armin voeden nu samen Bo op.

Dees is de beste vriend van Armin aan wie Armin alles wat hij gedaan heeft verteld. Dees geeft Armin vaak adviezen, maar deze volgt hij bijna nooit op. Dees is vastbesloten de evolutietheorie van Darwin omver te werpen, en houdt Armin op de hoogte van zijn kritiek op deze theorie.

Cor, De vader van Armin, toont na mijn mening een beetje als een macho, dit komt doordat hij vaak tegen Armin zegt dat hij achter de vrouwen aan moet gaan, maar ook doordat hij zijn gevoelens niet wil tonen. In de ogen van Armin is zijn vader een alleskunner, wat hij zelf absoluut niet is.

Opbouw

Het boek is niet erg logisch opgebouwd doordat er van allerlei gebeurtenissen afspelen op hele verschillende tijdstippen. Dit zorgt ervoor dat er veel spanning ontstaat, het is een boek dat je graag doorleest, en moeilijk weg kunt leggen.

Zoals ik al eerder heb vermeld staan er veel flashbacks in het boek. Ook komen er vooruitwijzingen voor, maar niet echt veel. Het zijn ook niet echt gebeurtenissen die worden voorspeld maar meer gedachten die waarschijnlijk zullen uitkomen. Bijvoorbeeld over hoe het nu verder moet gaan tussen hem en Bo, het is niet zeker dat het echt gaat gebeuren, maar Armin denkt van wel. Een voorbeeld hiervan is als Dees, de beste vriend van Armin, Armin een advies geeft in de kroeg:

‘Dus hij zou vinden dat je zijn huwelijk hebt verpest. En de enige manier om er dan toch nog iets aan te hebben dat hij het kind nou eenmaal heeft verwekt, is door de vaderschapsrechten te gaan claimen.’

‘Hij zou voor de rechter geen schijn van kans maken.’

‘Ten eerste weet ik dat zo net nog niet, maar belangrijker lijkt: wil jij dat het tot een rechtszaak komt? Wil je dat jezelf aandoen? En Bo? En Ellen?’ (p.129)

Het boek begint midden in een belangrijke gebeurtenis, je weet op dat moment nog helemaal niet wat er allemaal gaande is. Armin en Ellen gaan naar het ziekenhuis om de uitslag te horen van hun vruchtbaarheidsonderzoek. Pas later leer je de andere personages in het boek kennen. Een groot minpunt aan de opbouw of inhoud van het verhaal vond ik telkens die wetenschappelijke feiten tussen het verhaal door, ik vond het erg storend en absoluut niet in het verhaal passen.

Er zijn twee duidelijke verhaallijnen, namelijk het leven voor de dood van Monika en het leven na de dood van Monika. De verhaallijnen worden per hoofdstuk afgewisseld, het verhaal uit het heden heeft het verhaal uit het verleden nodig, want als je alleen het verhaal uit het heden zou lezen zou je er niks van begrijpen, alle informatie over de personages en gebeurtenissen worden gegeven doormiddel van flashbacks.

De opbouw heeft dus meerdere functies, spanning veroorzaken en dus zorgen dat de lezer geïnteresseerd blijft en de belangrijkste functie duidelijkheid en toelichting.

Vertelsituatie

Het verhaal wordt verteld vanuit twee vertelsituaties, namelijk de alwetende verteller en de ik-vertelsituatie. In de hoofdstukken waarin het verhaal zich afspeelt in het heden is er sprake van een ik-vertelsituatie, namelijk Armin, hij is hier de verteller, en weet zelf ook nog niet wat er gaat gebeuren, hij beschrijft vooral zijn gevoelens en gedachtes.

In de hoofdstukken uit het verleden is sprake van een alwetende verteller, tevens Armin, de gebeurtenissen hebben zich al afgespeeld dus hij is een alwetende verteller. Op deze manier heb je een redelijk overzichtelijk beeld van de situatie, je kijkt er als het ware bovenop.

De verteller is absoluut onbetrouwbaar, want hij is objectief, hij is de enige van wie je het verhaal hoort, en hij verwerkt naast feiten ook zijn eigen mening.

“Ik kende Niko. Reisleader. Sluik gezicht. Sluik, donker haar. Donkere ogen. Beetje verlopen. Zo’n jongen waarvan mannen niet begrijpen waarom zoveel vrouwen voor hem vallen. Stelletjes die een reis bij De Kleine Wereld boekten om hun relatie te redden, konden maar beter niet in een groep van Niko terecht komen.” (p47-48)

Thematiek

De belangrijkste thema's zijn, onzekerheid, wantrouw en bedrog. Het eerste thema is op meerdere manieren te verklaren; de onzekerheid van Armin, hoe kan ik nu leven zonder Monika, wie is de biologische vader van Bo. In het volgende citaat is duidelijk de onzekerheid op te merken in Armin;

"Er ligt een vel papier op mijn bureau waarop een lijst met vragen staat.

Waarom?

Was het passie?

Was het liefde?

Was het wellust?

Was het wraak?

Was het verveling?

Was ze dronken?

Was ze boos?

Waar was ze?

Was ze buiten?

Was ze binnen?

Wat had ze aan?

Wat deed ze uit?

Was het licht aan?

Was het donker?

Was er voorspel?

Was er naspel?

Kwam ze klaar?

Soms merk ik dat ik opgewonden word als ik over die vragen nadenk. Dan haat ik mezelf. "(P.93)

De onzekerheid van Ellen, wat moet ze aan met Armin, hoe kan ze hem helpen. En dan is er nog de onzekerheid van Bo, zijn onzekerheid is ontstaan na de dood van zijn moeder.

Het tweede thema, wantrouw, dit geldt vooral voor Armin, op het moment dat hij ontdekt dat de vrouw waarvan hij het meeste hield en die hij volkomen vertrouwde hem bedrogen heeft vertrouwt hij niemand meer. Dit is vooral te merken hoe hij tegenover Ellen doet, hij reageert al zijn frustraties ook op haar af.

Het laatste thema bedrog, dit komt op meerdere manieren voor, Armin bedriegt Monika door tijdens haar zwangerschap met Ellen, haar beste vriendin, naar bed te gaan zonder dat zij hiervan op de hoogte was. Ook heeft hij haar beloofd nooit meer te zullen vissen, dit doet hij toch, en hij liegt heel veel tegen Anke, bijna niks wat hij tegen haar heeft gezegd is waar! Ook bedriegt hij Ellen, onder andere met Anke Neerinkckx.

Ellen bedriegt ook, zij bedriegt Monika door met Armin te slapen en zij wist ook vanaf het moment dat Armin te horen kreeg dat hij onvruchtbaar was, wie dan wel de echte vader van Bo was!

Monika en Cor, Armin's vader bedriegen ook, ze hebben Armin altijd laten geloven dat Bo zijn kind was terwijl ze beide wel beter wisten. En als laatste Robert, die liegt over het feit dat hij seks gehad heeft met Monika, dit is althans niet helemaal zeker, maar Ellen zegt dit zeker te weten.

Ruimte

Het boek speelt zich met name af in Amsterdam, dit kun je opmerken aan een aantal punten, er wordt vaak gesproken over Ajax, er komen vaak Amsterdamse straatnamen voor, Monika en Armin, en later Ellen en Armin wonen in de Ceintuurbaan. Uit het volgende citaat is duidelijk af te leiden dat het zich in Amsterdam afspeelt.

“De kerk was de ideale plek om een avond van vrolijk drinken te beginnen. Of te beëindigen. Op het Muntplein gooide een jongen een milkshakebeker tegen een passerende tram. De roze shake spatte alle kanten op en liet een grillige vlek achter op het raam van de tram. Een passagier stak zijn middelvinger op.

Ik liep over het smalle stoepje dat het water van de Rokin scheidt met de rijweg.”(p.136)

Andere belangrijke plaatsen zijn; Haarlem, hier woont de familie Neerinkckx, waar Armin twee maal op bezoek gaat. Het eiland Ameland, waar Bo zijn eerste meisje heeft, waar Bo erachter omt dat Armin zijn vader niet is, waar Armin zich allerlei dingen gaat realiseren, waar Bo en Armin slaande ruzie krijgen.

Het huis van de vader van Armin, Cor, hier vindt hij zijn dode vader en tevens het belangrijkste briefje uit zijn leven, het briefje waar op staat: “Ik ben zwanger. M” door dit briefje wist Armin dat zijn vader eigenlijk geen opa van Bo was maar vader van Bo.

Ruimtes zijn erg belangrijk in dit boek, de ruimtes beïnvloeden de sfeer tijdens belangrijke gebeurtenissen en tevens beïnvloeden ze de gevoelens van belangrijke personages. Ook is mij opgevallen dat er vaak over het weer wordt gepraat, weer is erg belangrijk voor de sfeer, dus ook als soort ruimte!

Taalgebruik

Het taalgebruik in het boek was erg simpel en zeer duidelijk, er worden korte, krachtige en duidelijke zinnen gebruikt. Het enige wat ik telkens niet goed kon volgen waren de stukken waarin Armin citeert van zijn werk als corrector voor een wetenschappelijke uitgeverij. Maar dit komt ook gewoon omdat ik daar niks vanaf weet, ook de stukken die Armin leest in het voorwetenschappelijk Evangelie van Philippus waren wat moeilijker om te lezen.

In het boek zijn heel veel gesprekken tussen verschillende personages. Ook deze waren duidelijk te volgen, behalve degene met Dees die over de Evolutie theorie van Darwin gingen, deze waren erg langdradig en saai.

De functie van het taalgebruik is na mijn idee duidelijkheid, zodat de lezer zich goed op het verhaal kan concentreren, wanneer het taalgebruik ingewikkeld of onlogisch is, kan een lezer zich moeilijk concentreren op de verhaallijn, als gevolg leeft de lezer zich niet in en zal het boek niet meer interessant zijn.

Literaire kritiek

Literaire kritiek zijn besprekingen van pas verschenen literaire werken. Hierin worden meningen/oordelen over deze werken gegeven. De criticus, degene die literaire kritiek schrijft is objectief.

Op negentien april 1999 heeft Max Pam het stuk ‘Passie vrucht van Karel Glastra van Loon’ geschreven in HP/De Tijd. Zie bijlage (eventueel te vinden op <http://www.maxpam.nl/Glastra.html>)

De criticus Max Pam is erg positief over de Passievrucht. Hij noemt het onder andere een puur literair werk en een klein meesterwerk.

De criticus noemt “De passievrucht” een puur literair werk en een klein meesterwerk noemt hij het. Hij vindt het een meeslepend, spannend, geestig en opwekkend boek met een leuk en apart onderwerp. Hij vindt dat de openingsscène op een hele humoristische wijze is geschreven en gelijk

de toon zet van het boek. Hij vindt het knap dat “De passievruucht” met zoveel psychologisch inzicht is geschreven. Hij is ook zeker van plan de eerste roman van Karel Glastra van Loon te gaan lezen. Hij noemt Karel Glastra van Loon een rasschrijver en vind dat dit boek dan ook meer waard is dan een Rabobank-lenteprijs.

Ik ben het deels met de criticus een, maar ook deels niet. Ik ben het erover eens dat het een prachtig boek is met een apart, zeker aansprekend onderwerp. Wat mij opviel is dat deze Max Pam het ook opgevallen was dat het onderwerp zo knap gevonden was!

Echter ben ik het er niet mee eens dat het een humoristisch boek is, ik ben voor mijn gevoel gene enkel stukje humor tegengekomen. En de, volgens hem pakkende openingsscène ben ik niet weg van. Ik vind het juist erg lastig en onduidelijk om in zo’n belangrijke situatie in te vallen. Het lijkt net of je ergens halverwege een verhaal begint, je kent de situatie niet, de personages men hun onderlinge relaties niet.

Evaluatie

Zoals ik al eerder heb vermeld bij de persoonlijke reactie had ik vrij hoge verwachtingen van het boek. Helaas is het me wel een beetje tegengevallen, het had weinig inhoud en draaide maar om één probleem, de onbekende biologische vader van Bo. Mijn mening over het boek is nauwelijks veranderd na het maken van de verdiepingsopdrachten.

Buiten het feit dat ik het boek een beetje weinig inhoud had, vond ik het wel een erg goed boek, goed geschreven met een hele interessante opbouw. Het is erg ingrijpend en je kunt je goed inleven.

Ik ben zelf erg tevreden over het resultaat van mijn boekverslag, ik heb er absoluut geen hekel aan gehad om te maken. Wel heb ik er erg veel tijd in gestoken, maar ik ben dan ook tevreden over het resultaat. Sommige onderdelen vond ik wel wat lastig, en het zoeken van citaten vind ik heel erg irritant, want als ik zo’n opdracht lees weet ik direct een leuk citaat, maar ik kan deze nooit meer terugvinden in het boek. En het was een beetje lastig dat ik het opgaveblad van boekverslag er niet meer bij had.

Karel Glastra van Loon

Bijlage

Passievrucht van Karel Glastra van Loon

De naam Karel Glastra van Loon zei me niets en toen ik zijn roman De passievrucht in handen kreeg, dacht ik eerst dat ik met een literair debuut van doen had. De achterflap leerde anders. In 1997 blijkt Glastra van Loon de verhalenbundel Vannacht is de wereld gek geworden te hebben geschreven, waarvoor hij zelfs de Rabobank Lenteprijs kreeg. Die bundel heb ik niet gelezen en eerlijk gezegd dacht ik dat de Rabobank Lenteprijs een prijs was voor weermannen of tuinarchitecten. Maar dat is niet zo. De Rabobank Lenteprijs is een literatuurprijs, groot vijftienduizend gulden.

Toch bleek ik wel degelijk iets van Karel Glastra van Loon gelezen te hebben. In mijn boekenkast staat Herman, de biografie van een genetisch gemanipuleerde stier, een journalistiek werkje dat Glastra van Loon samen met de journaliste Karin Kuiper heeft geschreven. Het geeft een handig overzicht van al het gemanipuleer rond de gemanipuleerde stier, maar enige literaire aspiratie spreekt er niet uit. Het is typisch zo'n boekje waarmee freelance journalisten op een eerzame manier nog wat trachten bij te verdienen.

Het is altijd gevaarlijk wanneer een journalist de literaire boer op gaat. Meestal is hoon zijn deel. Een volkswijsheid zegt dat iedere journalist tenminste tien romans in zijn la heeft liggen, die zo slecht zijn dat geen enkele uitgever ze wil uitgeven. In Amerika staat het grensgebied tussen literatuur en journalistiek voor iedereen open, maar in Nederland zijn er nogal wat literaire veldwachters die de grens strak afbakenen.

Van al deze overwegingen heeft Karel Glastra van Loon zich niets aangetrokken. Hij heeft een puur literair werk geschreven, waarvan eigenlijk alleen de laatste twee pagina's herinneren aan zijn non-fictie werkzaamheden. Die laatste twee pagina's bevatten een verantwoording en een woord van dank. Volgens wat ik nu maar even het Adriaan van Dis-complex noem, wordt elk citaat daarin verantwoord, zodat er straks geen nare beschuldiging van plagiaat kan komen. En alsof het een proefschrift betreft, bedankt de auteur ook nog zo'n beetje zijn hele kennissenkring, alsmede ook Karin "met wie ik urenleng boemde". Dat alles is natuurlijk erg sympathiek, maar het ook doet een beetje knullig aan.

Het is meteen ook de enige knulligheid in deze roman, want De passievrucht is een klein meesterwerk. Lezers van deze recensies weten dat ik een dergelijk woord niet snel gebruik, maar De passievrucht is van het begin tot het eind een meeslepend boek. Het spannend, geestig en het gaat over een opmerkelijk geval dat waar gebeurd kan zijn en vermoedelijk ook waar gebeurd is. Ik vond het zelfs een bijzonder opwekkend boek, waarin de schrijver aan het slot ook nog het allerzwartste scenario weet te vermijden, zonder dat hij sentimenteel wordt. Wat mij betreft mag De passievrucht zo genomineerd worden voor een prijs met wat meer gewicht dan de Rabobank-vlinders-in-je-buik-prijs. Nu de jury van de Libris-prijs dit jaar een zwakke Multisch en een wezenloze Nootboom heeft voorgedragen, zou ze zich het komend jaar kunnen revancheeren met De passievrucht.

Anders dan in zijn boek over de stier Herman gaat De passievrucht niet over genetisch manipulatie, maar speelt afstamming wel een grote rol. De hoofdpersoon woont samen met een vriendin Ellen en zijn zoon Bo, die hij heeft meegenomen uit een voorgaande verhouding. Die voorgaande verhouding werd beëindigd omdat Monika, de moeder van zijn kind, plotseling kwam te overlijden. Ook Ellen wil een kind, maar helaas wil dat niet lukken.

De roman begint met een scène in het ziekenhuis, waarin de hoofdpersoon te horen krijgt dat hij degene is, althans zijn zaad, die verantwoordelijk is voor het uitblijven van nageslacht. Hij lijdt aan het syndroom van Klinefelter, een afwijking aan de chromosomen die hij bij zijn geboorte heeft meegekregen. Dat betekent dat hij zijn hele leven al onvruchtbaar is en dat zijn zoon Bo daarom ook niet van hem kan zijn.

Die openingscène is met veel vaart en humor geschreven en zet onmiddellijk de toon van het boek. Vanaf dat moment ligt niet alleen het leven van de hoofdpersoon in scherven, maar natuurlijk ook dat van zijn zoon Bo, al weet die nog van niks. Alleen Ellen blijft opmerkelijk koel onder de dramatische omstandigheden en de lezer zal later begrijpen waarom.

Het knappe van De passievrucht is dat het met veel psychologisch inzicht is geschreven. De hoofdpersoon doet steeds wat ik in zo'n situatie ook zou hebben gedaan - tenminste dat vermoed ik. Hij laat zijn zoon, die inmiddels "zijn zoon" is geworden, voorlopig in het onwetende, maar wel gaat hij op zoek naar de echte vader, ook wel "de dader" genoemd.

Daarvoor moet hij zijn geheugen pijnigen met de onaangename vraag: met wie is Monika indertijd allemaal vreemd geweest?

Het oplossen van dit raadsel brengt hem bij een hele reeks van potentiële vaders, die natuurlijk ook niet zitten te wachten op het goede nieuws. Het is een zoektocht die Glastra van Loon laat zien als een rasschrijver. Telkens komt de hoofdpersoon voor nieuwe verassingen te staan, maar tot aan de pointe aan het slot, lijken die zo natuurlijk voort te vloeien uit de gebeurtenissen dat het verloop aannemelijk blijft. Een fraaie wending krijgt het verhaal als de hoofdpersoon meent de echte vader gevonden te hebben. Lang draait hij erom heen, hij probeert zelfs nog even de vrouw van de vermeende vader te verleiden - overigens vooral in zijn fantasie - maar tenslotte laat

hij zich overtuigen tot het inzicht dat niemand gebaat zou zijn bij de waarheid. Het huwelijk van de echte vader zou er door verwoest worden, en zoon Bo zou ook niet geholpen zijn met de harde feiten.

Dat de vermeende vader later helemaal niet de vader blijkt te zijn en dat nieuwe onthullingen hem te wachten staan, weet de hoofdpersoon op dat moment nog niet. Hij weet ook nog niet dat Ellen alles al weet. Hoe De passievrucht afloopt, lijkt mij nu verder iets dat de lezer zelf maar moet uitvinden. Karel Glastra van Loon is volgens de flaptekst van 1962 en hij moet 36 of 37 zijn. Of je zou iemand nog een jong schrijver moet noemen, weet ik niet. Nabokov had op die leeftijd al een oeuvre op zijn naam staan. Maar kennelijk is het in Nederland mogelijk om je buiten de gevestigde paden om te ontwikkelen tot een volwassen schrijver. Dat is in zekere zin ook geruststelling. Glastra van Loon laat ook zien dat de journalistiek niet per se een kerkhof behoeft te zijn voor literaire ambities. In De passievrucht wordt nogal wat genetische kennis aangedragen, die Glastra van Loon tijdens zijn journalistieke werkzaamheden moet hebben opgedaan.

Vanzelfsprekend zal ik nu spoedig ook Vannacht is de wereld gek geworden gaan lezen. Ik ben al drie boekhandels afgeweest, maar daar hadden zij het niet. Ik blijf zoeken. Zo'n Rabobank lenteprijs kreeg je natuurlijk niet voor niets.